

DATOS IDENTIFICATIVOS

Didáctica da lingua e literatura: Español

Materia	Didáctica da lingua e literatura: Español			
Código	P02G120V01506			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Montero Santalla, José Martín			
Profesorado	Montero Santalla, José Martín			
Correo-e	santalla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento e aplicación das metodoloxías, actividades e recursos que proporcionen aos alumnos de E.Primaria unha competencia comunicativa que implica o mellor uso da lingua nos seus catro aspectos: oral, lectoescribano, gramatical e literario.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender los principios básicos de las ciencias del lenguaje y de la comunicación	A1	
Conocer el currículo escolar de la lengua española y de la literatura.	A1	
Adquirir coñecementos en torno aos procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	A1	
	A2	
Saber aplicar estrategias didácticas para mejorar el proceso de desarrollo de las habilidades lingüísticas de expresión y comprensión oral	A2	B2
	A3	B3
	A10	B11
		B16
		B17
Conocer el proceso de aprendizaje de la lengua escrita y su enseñanza.	A2	B1
	A3	B2
	A10	B3
		B6
		B10
		B11
		B15
		B16
		B21
Desarrollar estrategias didácticas para la comprensión del texto escrito y promover la creatividad	A2	B2
	A10	B3
		B9
		B13
		B17
Conocer y utilizar adecuadamente recursos para fomentar la lectura como fuente de placer y de enriquecimiento personal.	A1	B1
	A10	B2
	A11	B3
		B6
		B11
		B13
		B15
		B17
		B20
		B21
Desarrollar y evaluar contenidos del currículo mediante recursos didácticos apropiados y promover las competencias correspondientes en los estudiantes.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A5	B6
	A10	B7
		B8
		B9
		B11
		B13
		B15
		B17

Contidos

Tema	
A APRENDIZAXE DA LECTOESCRITURA	1.-Cando se debe iniciar a aprendizaxe da lectoescritura? 2.- Os métodos de lectoescritura. 3.- O enfoque constructivista. 3.- Perfeccionamento lector. 4.- A lectura eficaz.
DIDÁCTICA DA ESCRITURA E DA CALIGRAFÍA	1.- Factores que interveñen no proceso de escritura. 2.- Evolución do material no desenvolvemento da escritura. 3.- Tipos de letra e tipos de pauta. 4.- A postura. 5.- A aprendizaxe da escritura no neno zurdo. 6.- Avaliación e ensino *correctiva.
DIDÁCTICA DA ORTOGRAFÍA	1.- Aprendizaxe da ortografía de uso. 2.- Aprendizaxe da ortografía de regras. 3.- Procedementos didácticos. 4.- Actividades e recursos para o ensino da ortografía. 5.- A pedagogía da falta na avaliación da ortografía.

DIDÁCTICA DO VOCABULARIO	1.- Adquisición e enriquecemento do vocabulario. 2.- Clases de vocabularios. 3.- Relacións de significado. 4.- Estratexias, recursos e actividades para o desenvolvemento do vocabulario.
DIDÁCTICA DA EXPRESIÓN ORAL	1.- A elocución. 2.- A narración e a descrición. 3.- A conversación e o debate. 4.- A exposición. 5.- Recursos e aplicacións didácticas para o desenvolvemento das habilidades lingüísticas.
DIDÁCTICA DA EXPRESIÓN ESCRITA	1.- Composición de textos e propiedades textuais. 1.1 Textos descritivos. 1.2. Textos narrativos. 1.3. Textos expositivos. 2.- Tipos de escritos. 3.- O taller de escritura creativa. 4.- Avaliación da expresión escrita.
DIDÁCTICA DA GRAMÁTICA	1.- A aprendizaxe da gramática na E. Primaria. 2.- Información gramatical e gramática. 3.- Contido do ensino 4.- Procedementos didácticos.
DIDÁCTICA DA LITERATURA	1.- A literatura infantil. 2.- Criterios para a selección de textos. 3.- A literatura de tradición oral. 4.- Iniciación á creación literaria: 4.1.- A poesía. 4.2.- O conto. 4.3.- O teatro.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	16	32	48
Traballos de aula	16	32	48
Seminarios	7	0	7
Presentacións/exposicións	10	20	30
Titoría en grupo	3	0	3
Traballos e proxectos	10	0	10
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición sobre os contidos da materia, a metodoloxía e a avaliación.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais expóñense os contidos teóricos de cada tema e que servirán de base para a realización dos traballos que han de realizar os alumnos.
Traballos de aula	Os alumnos desenvolverán na aula as actividades prácticas que, previamente, preparen de xeito individual, sobre un tema do programa, relacionándoas coas dos demais membros do grupo e nas que o profesor actuará como coordinador.
Seminarios	Nos seminarios ampliaranse os contidos tratados na sesión maxistral, propoñendo e comentando novas actividades que ilustren o tema con maior profundidade.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado dos traballos realizados por eles sobre distintos temas da materia.
Titoría en grupo	Nas titorías o profesor supervisa os traballos prácticos do grupo asesorándoos e orientándoos na súa realización e podendo considerar a achega que cada alumno fai ao desenvolvemento dos mesmos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Tanto nos traballos de aula como na titoría de grupo, o alumno recibirá unha atención personalizada, coa que o profesor orientará as súas propostas, escoitará as súas opinións e aclarará as dúbidas que poidan xurdir sobre as tarefas nas que o grupo está a traballar ou sobre calquera tema relacionado coa materia.

Titoría en grupo	Tanto nos traballos de aula como na titoría de grupo, o alumno recibirá unha atención personalizada, coa que o profesor orientará as súas propostas, escoitará as súas opinións e aclarará as dúbidas que poidan xurdir sobre as tarefas nas que o grupo está a traballar ou sobre calquera tema relacionado coa materia.
------------------	---

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos e proxectos	TRABALLO INDIVIDUAL. Valoración das actividades propostas:- Corrección na súa realización.- Estruturación e sistematización.-Elaboración de recursos didácticos.-Orixinalidade e creatividade.- Capacidade de autoavaliación da propia aprendizaxe.TRABALLO GRUPAL. Valorarase:-Asistencia e participación en todas as actividades apuntadas na metodoloxía docente.-Adecuación e pertinencia dos contidos tratados.-Claridade e coherencia na exposición.-Creación grupal de recursos didácticos.-Manexo de bibliografía rica, variada e actualizada.	75
Probas de resposta curta	O alumno poderá realizar unha proba final de resposta curta, onde deberá demostrar tanto o seu coñecemento teórico-práctico dos contidos da materia, desenvolvidos nas sesións maxistras e os seminarios, como o seu nivel competencial da lingua: expresión correcta, adecuada, cohesionada e coherente, nun nivel operativo eficaz.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para conseguir unha avaliación continua positiva, esíxese aprobar de maneira independente cada proba.
- As competencias adquiridas en primeira convocatoria, manteranse ata segunda.

Bibliografía. Fontes de información

- CASSANY, Daniel, y otros, Enseñar lengua. Barcelona, Graò, 200 (5ª ed.).
- MENDOZA FILLOLA, Antonio (coord.), Didáctica de la lengua y la literatura para Primaria. Madrid, Pearson Educación, 2003.
- PRADO ARAGONÉS, Josefina, Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI. Madrid, La Muralla, 2004.
- DALE, Philip S., Desarrollo del lenguaje. Un enfoque psicolingüístico. México, Trillas,1980.
- HOCKETT, Charles F., Curso de lingüística moderna. Buenos Aires, Eudeba, 1972 (2ª ed.).
- LENNEBERG, Eric H. y LENNEBERG, Elizabeth (compil.), Fundamentos del desarrollo del lenguaje. Madrid, Alianza Universidad, 1982.
- LENNEBERG, Eric H., Fundamentos biológicos del lenguaje. Madrid, Alianza, 1985. (3ª ed.).
- MALMBERG, Bertil, La lengua y el hombre. Madrid, Istmo, 1986 (10ª ed.).
- MONFORT, Marc y JUÁREZ, Adoración, El niño que habla. El lenguaje oral en el preescolar. Madrid, CEPE, 1987.
- RONDAL, Jean A., El desarrollo del lenguaje. Barcelona, Ed. Médica y Técnica, 1982.
- RONDAL, Jean A., Lenguaje y educación. Barcelona, Ed. Médica y Técnica, 1980.
- CARLINO, P., y SANTANA, D. (coord.), Leer y escribir con sentido. Una experiencia constructivista en Educación Infantil y Primaria. Madrid, Visor, 1999.
- DÍEZ de ULZURRUN, Ascen (coord.), El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista, 2 vol. Barcelona, Graò, 2005 (5ª ed.).
- FONS ESTEVE, Montserrat, Leer y escribir para vivir. Alfabetización inicial y uso real de la lengua escrita en la escuela. Barcelona, Graò, 2004.
- MARUNY CURTO, Lluís, y otros, Escribir y leer. Materiales curriculares para la enseñanza y el aprendizaje del lenguaje escrito, de tres a ocho años, 3 vols.
- MENDOZA FILLOLA, Antonio (coord.), Didáctica de la lengua y la literatura para Primaria. Madrid, Pearson Educación, 2003.
- PRADO ARAGONÉS, Josefina, Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI. Madrid, La Muralla, 2004.
- SMITH, Carl B., y DAHL, Karin L., La enseñanza de la lectoescritura: un enfoque interactivo. Madrid, M.E.C./Visor, 1989.
- TOLCHINSKY, Liliana, y SIMÓ, Rosa, Escribir y leer a través del curriculum. Barcelona, U. de Barcelona/Horsori, 2001.

